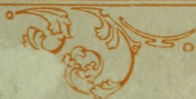

ІЦКО-СВАТ

Комедія в одній дії.

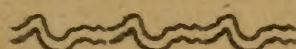
НАПИСАВ
ІЗИДОР ТРЕМБИЦЬКИЙ.

Ціна 10 цт.

ЧИСЛО 23.
ВИДАВНИЦТВО УКРАЇНСЬКОЇ КНИГАРНІ
В СКРЕНТОН, ПА.

ІЦКО-СВАТ

Комедія в одній дії.

НАПИСАВ
ІЗИДОР ТРЕМБИЦЬКИЙ.

1915.
З УНІВЕРЗАЛЬНОЇ ДРУКАРНІ.
(UNIVERSAL PRINTING CO.)
SCRANTON, PA.

Особи.

КСЕНЯ, вдова.

ГАЛЬКА, єї дочка.

ЯКІВ, брат Ксені.

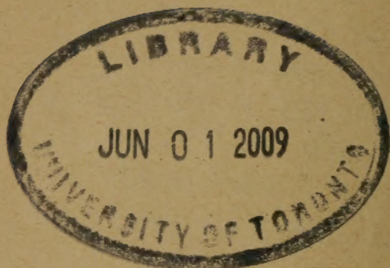
ФЕДЬ, любовник Гальки.

ПАХОМІЙ АЛИЛУЙКО, дяк і писар громадський.

ІВАН ФЕДОРОВИЧ, вояк.

ІЦКО, арендар сільський.

Діє ся в гірськім селі.

СЦЕНА I.

(Село—місце перед хатою—на переді велике дерево. При піднесеню завіси входить Іцко, оглядає ся на всї сторони).

Іцко. І тут нема ніхто—і там нема ніхто;—но то може буде хто єму в хатї (заглядає). Таки ґерехт! є єму Ксенє, а нема єму єго файне Галькес. Си ґіт! я єго не потреба; я маю діло до Ксенє, а не до Галькес. Мех губен ду ґешікт ді ґоєс Федорович і Алилуйко, що хочуть оба женитись міт ді шейнес Галькес. Но ді Галькес—воно єму ще дитина, то я і не піду до него, іно ці ді мамес. Але за котра з них маю говорити? ці фін Федорович, ці фін Алилуйко... Ну, Алилуйко мене йому просив насамперед, то я і насамперед на него буду говорити, а коли то не буде ґіт, то на Федорович. Ох, як менї тоте ґоєс тяжко виговорити мушу. Вони єму так довго називаєсь, а я маю коротке язик і на коротке названє привик, со ві бай унс. У нас люцке

названя: Іцик, Мехель, Сруль, Шмуль, Лейб, Герш і таке єму. Але що єму робити, потреба міт ді ґоєс привикати, і жити, бо з ними є добрий ґешефт. Оден дає мені корова—си ґіт! другий дасть мені бик—си ґіт! третий дасть мені бараболь—аух ґіт; а инший дасть мені яєць—аух ґіт! я єму все даю нур бронфен унд шнапс, що так смердить, як тоті прості ґоєс. Але уже іти ці ді мамес, може від неї що дасть ся заробити, коли ніхто єму нема в хата (відходить до хати).

СЦЕНА II.

(Федорович входит зі стрільбою і шукає на всі сторони утікаючої птиці, потім входить Галька).

Федорович. А нехай тебе! тоті птиці мають розум як який жид, котрий стрільби боїть ся. Зо вар іх лєбе! Утікла каналія і десь сховала ся. (Оглядає ся). Але де то я. Таки, я бачу, коло хати Гальки, моєї красної Гальки! Ах, колиб то вона була моєю жінкою! Не знати, чи

той шельма Іцко говорив о тім з Ксенею? Тота стара палуба і говорити собі не дасть про женитьбу своєї дочки; конче хотіла би, щоби я з нею женив ся, а я не хочу старої баби, Вона така страшна як яка сова.—правдива відьма! і не вмити ся їй до моєї покійної Марусі! Але і Іцко то шельма! може то його діло? Ага, іде сюда Галька, треба сховати ся, щоби не перепудила ся. (Ховає ся в глубину; входить Галька засумована). А яка вона засумована, цілком так як моя небіжочка Маруся. Коли я ішов на війну, вона дуже заскомліла, бо мене любила; а коли я повернув, то єї вже не було—умерла з великої туги.

Галька. Чи в садочку, чи в хаті, все мені перед очима мій Федь. Кажуть люди, що його десь далеко пігнали на війну. Мій Боже! абож я ніколи його не побачу?... Кілько то часу перейшло, а ніхто і одної вістки не приніс про него.

Федорович (про себе). Ага, се Федь

ві так заліз в серце. Але послухаймо дальше, що вона більше на язиці має.

Галька. А може Федь вже і не жиє, —може чорна земля вже давно його тіло прикрила? А може там в чужині знайшов собі другу любку і на свою Галю призабув?...

Федорович (про себе). Зо вар іх лєбе! Вона має серце, так як я! Сумує, як сумувала моя Маруся за мною.

Галька. Ні! Коли пращав ся зі мною, взяв від мене мою обручку. притиснув до ґрудий і сказав: "Бувай здорова моя Галю! Я іду в чужину, но тая обручка буде мені порукою, що ти вірною мені будеш. Вона вздержить мене також від всякого зла".—Дай Боже, щоби воно так стало ся!

СЦЕНА III.

Галька, Федорович і Пахомій.

Пахомій (про себе). Ге! ге! ге!... присяй Богу, моя Галька то файна дівка!

така проста як лілія від гаупткатальоґа. То лиш біда, що все сумує, як той дисципулюс, коли його заінскрибують до шварцебуха. Але колиб то мені з нею оженити ся, то я єї вимуштрую.

Галька (про себе). А мати вмісто мене потішити, єще сварить на мене.

Пахомій (про себе). Мати вже би і згодила ся, але Галька ще брикає. Ану попробую ще раз. Але треба вперед на апетит взяти. (Виймає фляшочку і пє горівку).

Федорович (про себе). Найно я собі ликну, то і лекша буде справа з Галькою. (Виймає фляшочку і пє).

Пахомій (про себе). Добра (пє).

Федорович (про себе). Моцна (пє).

Галька. Думаю і думаю і ніяк не можу толку знайти, що воно такого є, длячого так довго його нема.

Пахомій (про себе). Відваги мені не стає, щоби здобути ся на слово. Покійний мій батько Памфилій—дай йому Боже

царство небесне!—звик був до мене говорити: "Мій малий буцифале (так мене все називав), ти—каже не будеш мати щастя до дівчат, бо ти родив ся під "Бараном". Нехай я покажу, що неправду старий говорив.

Федорович (про себе). Тепер уже досить. Але може би ліпше було виявити Гальці свою любов. Хоч се на отвертім місци не файно, але корисно (підходячи). Покійна моя мамуня Варвара—дай їй Боже царство небесне—говорила до мене: "Моє ти серденько! памятай, що з дівчатами треба бути осторожним." Треба отже єї слухати і бути осторожним.

Пахомій. Е! що там "Барана" боятись, коли ходить о жінку. (Підступає до Гальки, не бачивши Федоровича. Федорович також підступає і оба упадають на коліна перед нею).

Федорович і Пахомій (разом). Галько! я тебе люблю!

Галька. Фе! горівку! (утїкає).

Пахомій. Добре говорив мені батько Памфилій!

Федорович. Добре мені говорила мати Варвара:

(Пахомій побачивши перед собою Федоровича, а Федорович Пахомія, оба видивили ся на себе).

Пахомій. А ти що тут робиш? прусаку!

Федорович. Те саме, що ти, ляче! (Оба встають).

Пахомій. Я нічо.

Федорович. І я нічо—або що?

Пахомій. Нічо.

Федорович. Но—то пасір. Але мені здає ся, що ти залицяв ся до моєї Гальки?

Пахомій. Або що? вона твоя дитина?

Федорович. Але я єї опікун, то годить ся мене просити.

Пахомій. Чи так? то перепрашаю. (Поважно): Так батьку знайте, що я Гальку люблю і женити ся з нею хочу.

Федорович. Не годить ся мені в такім случаю жартувати, так скажу тобі, що з того нічо не буде.

Пахомій. А то длячого?

Федорович. Длятого, що ти старий для неї.

Пахомій. Нічого не шкодить, але кріпкий на силах і серцю. Маю становище, єсьм дяком, писарем, а давнійше був я тутейшим професором.

Федорович. А знаємо, яким ти був професором.

Пахомій. Та вже лучшим від тих нових, що тепер учать. Чекай! покажу, що і я маю якусь силу! Нагнали мене, т. є. хотів сказати подякував я за професорство, бо мало платили, але і теперішний професор не довго тут побуде. Нехай прийде до призенти, то я йому штуку покажу.

Федорович. Вже правду сказавши, що тобі такой в зад іти перед ним з цілою твоєю мудрістю.

Пахомій. От менї інспектор! А хто научив ціле село читати, писати і рахувати як не я?

Федорович. За те сам не навчив ся ти рахувати в своїх дїлах. Треба на все бути вирахуваним як жид.

Пахомій. То може вони тебе вже научили. Але не тобі мене учити!

Федорович. Зо вар іх лєбе: бо я тебе такой научу.

Пахомій. А се як?

Федорович. Так, що твої забіги коло Галї на нич не придадуть ся.

Пахомій. А то чому?

Федорович. Бо я хочу з нею оженити ся і маю від матери приобіцяне слово.

Пахомій. Ти? Прецїнь та стара палуба обіцяла за мене віддати дочку, наколи лиш Галя согласить ся.

Федорович. Що не согласить ся, на те маєш від мене воядьке слово.

Пахомій. По що менї твого слова, коли я маю слово від матери.

Федорович. Мати тут не рішає, а донька і побачимо за ким вона буде.

Пахомій. З певністю за мною.

Федорович. Не відмінно за мною і прошу дуже не мішати ся в мої справи.

Пахомій. А я також прошу не псувати мені початого діла.

Федорович. Як бачу, то без сварки тут не обійде ся. Я роблю діло по вояцьки і убю тебе як котюгу!

Пахомій. Можна.

Федорович. Що? ти єще насміваєш ся з мене дурний дяче? Та я тебе...

Пахомій. Не знати хто з нас мудрійший а хто дурнійший.

СЦЕНА IV.

Федорович, Пахомій і Іцко.

Іцко. І ви мудрий, пан вояк і ви мудрий, пан реєнт, но єсть хтось від вас мудрійший.

Оба. Хто такий?

Іцко. Я—с пшепрошенем—я, Іцко,

котрого ви вибрали на сват до Галькес.

Федорович (тягне його на сторону). А що—як ся там тобі повело?

Іцко. Ґіт!

Пахомій (тягне його в сторону). А що—говорив за мною? (Іцко потакує головою). Якже діло?

Іцко (по тихо до Пахомія). Файнс! А що за те дасьте?

Пахомій. Як ся оженю, то дам тобі з віна жіночого одного барана.

Іцко. Обіцянка ще не данка. - (До Фед. в сторону). А ви що дасьте мені за труд?

Федорович. Як Галька буде моєю жінкою, то дістану за нею віно, з котрого дам тобі пару гусят.

Іцко. На дір а ґешефт. Оден дам і другий дам, а я за ним роблю. (До Фед.) З того ніц не буде.

Федорович. А то длячого!

Іцко. Кохаймо ся як брат, а рахуй-

мо ся як жид. (До Пахомія). З того ніц не буде.

Пахомій. А то длячого?

Іцко. Кохаймо ся як брат, а рахуймо ся як жид. Але то ніц, ходіть пан реєнт до мене на корцьма, там ся поладимо. (До Фед.) Хочете, щоби було ґіт, то ходіть до мене на корцьма, то ся порахуємо.

Федорович. Но-но, якось то буде я—прийду.

Іцко. А ви пан реєнцюф!?

Пахомій. Я там у тебе буду. (Про себе). Треба відорвати ся, щоби зайти самому до Галї.

Федорович. Як би то від них відтягнути ся. Перешкаджають менї як найскорше до Галї полетіти. (Голосно). Но радьте собі, я піду дальше на польоване (відходить).

Пахомій. А я іду до дому трохи переспати ся (відходить в противну сторону).

Іцко (сам). Ґіт ґешефт міт ді ґоєс. Олен баран, другий гиска, а Ксеня дала одна кацки, дус а ґешефт. Може ще щось більше уторгую.

СЦЕНА V.

Ксеня і Галька.

Ксеня. А я тобі говорю, дівчино, що будеш каяти ся. Федь вже певно не жиє, а тут трафляють ся тобі добрі женихи.

Галька. Ага добрі! файні мені женихи! так старі, та ще щоби хоч тверезі, а то запивають ся як тоті...

Ксеня. Звичайно мущини—вони без горівки нічого не значать. Але за те як упє ся, то жінка всьо з ним робить, що хоче. Впрочім пан Пахомій чоловік мудрий—а Федорович то богатий. Вибирай одного з них.

Галька. За нікого не піду, хиба за одного Федя.

Ксеня. Пуста пісня, моя дівко! я

того і слухати не хочу! Або чуй, чи не бачиш ти, як всі дівчата в селї з тебе висміваються ся, що ти так за покійним пропадаєш!

Галька. Вони сміють ся длятого, що о мене старають ся старі женихи.

Ксеня. А молоді утікають.

Галька. Е, що мене хлопці та дівчата обходять.

Ксеня. От що! красно ти говориш! А знаєш, що воно буде, коли кого на зуби возьмуть!... Та що з того і доброго, колиби Федь з тобою оженив ся?... Він не має нічо, ти мало маєш, так і біда для вас. А то коли підеш за Пахомія, то він тебе убере красно і як попадя меш ходити.

СЦЕНА VI.

Ті і Пахомій.

Пахомій. Не лиш як попадя, але як яка цвяхована пані з міста.

Галька. Я проста дівчина, та і хочу жити в тім стані, в якім я родила ся,

а ви шукайте собі яку панночку в містї.

Пахомій. Так ти відкидаєш мене, бо тобі сподобав ся лучше тоїй вояк Федорович?

Галька. Обох вас рівно люблю, так люблю, що за жадного з вас замуж не піду.

Пахомій. А то чому?

Галька. Бо ви оба пяницї.

Пахомій. Не вадить! се до женихання нїчо не має.

Ксеня. Та я їй і сама то говорю, але коли бачите дурна ялівка, так за якимсь там Федьком пропадає.

Пахомій. Федьком? ага за тим, що то пішов на війну і там його убили?

Галька. А ви звідки знаєте, що його убили?

Пахомій. Я знаю все—і знаю також, що ти мене любиш, лиш встидаєш ся то сказати переді мною.

Галька. Овва! мала би я чого встидати ся. От встидайте ся ви, що вам на

женихане ся зібрало, коли вже маєте одну жінку.

Пахомій. Де? котру? яку?...

Галька. А горівку.

Пахомій. Ге! ге! ге!... бодай ти здорова жартувала та инакше гадала.

Галька. А скажіть менї, чи ви дуже любите горівку?

Пахомій. О! горівка, то моя потїшниця! вона моя невідступна содружниця!

Галька. А, коли так, то я за вас не можу піти. Я хочу мати за мужа чоловіка тверезого, котрий би мене любив і шанував і нїколи горівки не пив. Наколи-би ви були таким, я пішла би за вас.

Пахомій. Ти сказала слово і воно сповнить ся.

Галька (про себе). Ох, менї лихо, що я учинила.

Ксеня. Тепер тобі уже не відмовитись. Далась слово, то держиж його; а ви, пане реєнт, спішіть до пан-отця і при-

сягайте, а відтак сюда по дівку приходіть.

Пахомій. Іду, спішу, а за пів години буду вже тут (віходить).

Ксеня. Тепер я спокійна—всьо стане ся як найліпше. Піду до вуйка Якова та пораджу ся з ним дещо о весілю, а ти йди до хати та жди мене (видходить).

Галька. Овва! сказала—та що, хиба-ж мене присилують, коли не хочу (хоче відійти, Федорович заступає їй дорогу).

СЦЕНА VII.

Федорович і Галька.

Федорович. Гальт! ані з місця! Зо вар їх лєбе!

Галька. Пустїть мене!

Федорович. Не пущу, аж менї даш відповідь на те, що тобі скажу.

Галька. Та що таке?

Федорович. Не знаю, як воно тобі до серця припаде, але на моє серце то булоби гаразд. Ти знаєш, що я військо-

вий чоловік і заслужений. Маю ордер, можу дістати добре становиско а навіть можу бути гамсдинером при канцелярії, лиш одно мені до того не достає.

Галька. А то чого?

Федорович. Жінки! жінки, для котрої би я міг жити і бути чоловіком. От, Галько, ти знаєш, що я там до тебе маю потяг,—бо тобі уже певно говорили про те—так будь моєю жінкою.

Галка. Не можу.

Федорович. А то з тебе жид невірний, так скоро відрізує, бач торгуєш ся. Але скажи будь ласкава, длячого не можеш!

Галька. Бо ви любите пити горівку, а я хочу мати чоловіка тверезого.

Федорович. Але будеш мати з мене найтверезійшого мужа. Сейчас іду до пан-отця і присягаю на тверезість.

Галька. Чи так?... но то знайте, коли тоє зробите, то я за вас піду.

Федорович. Я зроблю всьо по во-

яцьки. Айнс, цвай, драй, тай буде по війні, лиш з тою ріжницею, що ти не так страшний ворог, зо вар їх лєбе.

Галька. Спішіть же скоро, бо може буде за пізно.

Федорович. За пів години буду уже тверезий чоловік.

Галька. А приходіть сюда з паном Пахомієм, щоби бачив, що я за вас іду за муж, бо він щось гадав, але я волїю вас, бо ви чоловік великий, військовий і заслужений.

Федорович. А так, так! зо вар їх лєбе! Іду, біжу і скоро до тебе прилечу (відходить).

Галька. Здаєть ся, що я добре зробила,—за обох не піду, хоч оба мають слово. Троха мама погнїваютъ ся, посварять, тай подобріють, впрочім най діє ся воля Божа. (Відходить до хати; входять Ксеня і Яків).

СЦЕНА VIII.

Ксеня і Яків.

Яків. Та яка там журба! Ти мати, так ти рішаєш, а дівка мусить піддати ся. Так вона вже і не дуже молоденька і не має чого ждати, а сором бувби, єслиби посивіла, то погана справа!

Ксеня. Ой малаби я потїхи, єслиби моя дитина дївкою посивіла! А що біда, то той Федь, котрого постригли в вояки.

Яків. Та де він? чому не дає вісти о собі? Я би не був противний, єслиби він оженив ся з твоєю дочкою, бо то молоде за молодим, і добра пара, а старий і молода, то не сходить ся. Али коли треба, то що робити?!..

Ксеня. Та і я так думаю. Хоч Пахомій старий, але богатий і розумний, а що любить Гальку, то за тоє ручу.

Яків. Чогож більше потреба?

Ксеня. От піди но брате до хати, та розтолкуй дївці, щоби коли свати прийдуть, не збрикала ся.

Яків. Нехай, я піду і скажу їй на розум. Галька моторна і послушна дитина, та думаю, вона на піддасть ся. Се лиш біда, що вона хороша, та шкодаби було її за старого; але щож, коли, як кажеш сестричко, усі хлопці єї відступили, а лиш старі зістали ся. Ой, коби я не був її вуйко, сам бим ся скусив на жениханє, але щож, у мене є жінка і діточки.

Ксеня. Пійди будь ласкав в хату та розтолкуй, порадь.

Яків. Нехай, будем разом говорити (відходить).

СЦЕНА IX.

(Федь, одітий по жовнірськи, входить оглядаючи ся).

Федь. На конець знаходжу ся знов межи своїми. Можу подивити ся на мої рідні гори, на мою батьківську стріху, і повеселити ся зі своїми. О! як охочо я до вас вертав.... (оглядає ся). Длячогож нема нікого, щоби вибіг на мою стрічу!...

Вони думають може, що я вже не жию, що Федь забув про своїх... Та про когож мавби я думати? Родичів вже не маю, давно вже спочили в могилї, а сродники і приятелї моєї молодости забули може о сиротинї! Туга за щастєм і неустанний зной змінили мене, і нїхто і не подумає, що я той сам Федь. Серце моє радувало ся, почувши шум нашого Черемоша і в золотих лучах купаючу ся Чорногору. Но якась сумна гадка овладїла моїм серцем, коли побачив село, де перебуває моя Галька. От єї хатина; но якась невідома сила здержує мене в ню вступити. Не знаю чому се так. Та і не маю нїкого поспитати ся про мою Галю... О Галю! чи побачу я тебе?... Чи пригорну єще тебе?..О! єсли ти до другого належиш, або єсли вже не жиєш, так і менї нема що більше тут робити! (Входить Яків).

СЦЕНА X.

Федь і Яків.

Яків (придивляє ся). Ба! ба! ба!

(протирає очи) чи менї снить ся, чи то на яві.

Федь. Дядьку! знаходжу хоч вас!

Яків. Чи се ти Федь, чи твій дух?

Федь. Я цїлїсінький дядьку, з тїлом і з душею. Здорові були дядьку (обнимають ся). А скажіть менї, звідки то ви тепер надійшли?

Яків. Я—від Галї—або що?

Федь. Так Галя здорова! ще не віддана?

Яків. Та чогож так скоро віддавалаби ся, коли вона тебе ждала.

Федь. Вона ждала на мене?! Тепер я жию і можу назвати ся щасливим! Дядьку ходіть зі мною до неї, най з нею привитаю ся.

Яків. Пожди! Ходи перше привитати ся до мене, а відтак підеш до неї. Ти єще в жовнїрськім платю, так перебереш ся. А скажи менї, длячого ти так довго зіставав в війску? Всї жовнїри тутейшї уже давно до дому повернули.

Федь. Подивіть ся на моє лице. Сей шрам є доказом, що я лежав хорий і лічив ся в шпиталю.

Яків. Бідний! А ту уже зробили з тебе умерлого. (Про себе). Що тепер буде? Галя дала уже слово Пахомію.—Як то всьо скінчить ся?

Федь. Правда, я трохи спізнив ся, але за то буде більша радість для Галї, коли мене цїлого і здорового побачить. Але по що тут ждемо? Ходїть, най приодягну ся.

Яків. Ходи до мене, мій дім є твоїм; ти не маєш батька, так я твій батько.

Федь. Дядьку! буду вам за тую опіку во віки вдячний (відходять).

(Переміна декорації; світлиця в хатї Ксені).

СЦЕНА XI.

Ксеня і Галька, пізнїйше Іцко і Федорович.

Ксеня. Ти чула, що говорив вуйко. Будьже розумна і не брикай, коли вуйко прийде з паном Пахомієм в свати.

Галька. Що ви зробите, того я не

відкажусь, коли инакше бути не може.

Федорович (за сценою). Но, іди-же наперед, ти жидівський тумане!

Іцко (за сценою). Ну-ну, ніте рапитє! я вже йду.

Ксеня. А се хто такий? здаєть ся, що Федорович і Іцко? Що за діло вони до нас мають?

(Іцко і Федорович входять. Федорович гарно одїтий).

Іцко. Як ся маєте, панї Ксень? як ваше Галькес, чи здорове?

Федорович (штуркає його). Говори так, як я тебе учив)

Іцко (тихо). Зараз. (Голосно) Панї Ксень! Ви менї говорили, що... що ви маєте дочка, котра називає ся єму Галькес, і що та Галькес єму уже муж потреба.

Федорович (по тихо). Не так прусаче! говори як я тебе учив!

Іцко (тихо). Що там говори! Я буду говорив, як знав, щоби було лиш ґіт. А як єму буде з тими пара гусят?

Федорович (тихо). Дай менї перше жінку, а гусята будуть.

Ксеня. Що се таке пане Іцку? чи не в свати ви прийшли?

Іцко. Що тут богато говорити! робім скоро ґешефт. Я прийшов в сват до вашого Галькес.

Ксеня. А деж жених?

Іцко. От єму жених, пан Федорович, вояк з ордером. (Федорович кланяє ся. Іцко по тихо до Ксенї). Я вам раджу його взяти за зять, то добрий вояк. а Галькес дала єму слово.

Ксеня. Що се таке, Галько? чи ти собі кепкуєш з нас і з людий?

Галька. Я на всьо охотно пристану, на що ви і вуйко звелите. Слова я ще нікому не дала, но сказала лиш пану Федоровичу, що жадаю мати за мужа чоловіка тверезого.

Федорович. Я отже прийшов тут перед тобою присягнути, що ніколи горівки пити не буду.

Іцко (до Федоровича). Вус зуґс ді?

Федорович. Тепер мовчи, коли я говорю.

Іцко (про себе). На дір а ґешефт! красна мені історія! він не хоче вже пити горівка.

(Стук в двері).

Ксеня. А хто там?

Яків (за дверми). Добрі люди. Коли ласка то отворіть, а ні, то підемо гет!

Ксеня (отвирає). Прошу гостий до хати!

(Входить Яків і Пахомій хорошо одітий).

СЦЕНА XII.

Попередні, Яків і Пахомій.

Іцко (про себе). Ву сі дус?

Федорович (про себе). Диви, і сей сюда лїзе. (До Іцка). Но, кончай діло, бо буде за пізно.

Ксеня. Що ви нам скажете добрі люди?

Яків. От, се діло таке: Народив ся нам князь та шукає за своєю княгинею.

Ми отже шукали по всіх і всюди і аж у вас найшли.

Галька (по тихо до Якова). Що се ви робите, вуйку?

Яків (шепче їй щось до уха, потім говорить голосно). А ти дівко звивай ся і покажи, щось придбала.

Галька (весело). Зараз вуйку всьо буде. (Іде по ручники, приносить і завязує Якова і Іцка).

Ксеня. А хустка для князя? (Галька приносить).

Яків. А се що за люди?

Ксеня. Се також князї, вони перше від вас прийшли по княгиню.

Яків. Отсе менї подобає ся! Аж два князї та оба гарні, буде мати Галька в чім вибирати.

Галька. Я вже вибрала.

Ксеня. Так подавай хустку.

(Федорович і Пахомій виступають і наставляють руки, відпихаючи оден другого).

Федорович. Я тут перший!

Пахомій. Я старший князь!

Яків. Почекайте, панове князї! як бачу, ви самі не скінчите, а колотнї нам не треба.

Федорович (до Гальки по тихо). Вибирай мене, бо Пахомій тебе не любить; він хотїв лиш з твоїми баранами женити ся.

Пахомій (до Гальки по тихо). Вяжи менї хустку, бо Федорович тебе не любить, а любить лиш твої гусята.

Галька. Я знаю, що ви оба люди чеснї!

Федорович. Як лядшток від ґвера.

Пахомій. Як протокол незаписаний.

Галька. Но обох, бачите, трудно менї вибрати так на слїпо. Ви знаєте, яке моє бажанє, і якого я хочу мужа мати.

Федорович і Пахомій (разом). Знаєм.

Галька. Хочу мати за мужа чоловіка тверезого, а не пяницю.

Федорович і Пахомій (упадають

на коліна). Присягаю, що від нині не буду пити горівки.

Яків. Пождіть, зробимо се инакше. Сестро! давай хрест і запали дви свічки! (Ксеня робить).

Іцко (про себе). На дір а шварц юр! Вона мені і другого відбере, а мої горіфки скисне.

Яків. Оден з вас може бути женихом, наколи тут перед хрестом присягнете після церемонії.

Іцко. На що оба! Нехай лиш той присягне, що буде женити ся на Галькес, добре?

Федорович. Я присягаю! (підносить руку до присяги).

Пахомій. І я присягаю! (підносить руку до присяги).

Яків. Зараз, зараз. Галько, бігай до сусідів, щоби потрудились сюда прийти і були свідками сего сватаня.

Галька. Добре, вуйку. (Вибігає з хусткою).

Яків. Поки вони надійдуть, ви присягайте, а відтак слідує вибір князя-жениха. Говоріть за мною.

Федорович і Пахомій (говорять за Яковом): "Я (Іван, Пахомій), присягаю Всемогущому Богу во Тройци Єдиному, що вирікаю ся від нині уживаня всяких горячих і острих напитків і обіцяю все бути тверезим. Так ми допоможи Господи Боже і всї святі."

Яків. Діло скінчене.

Іцко (про себе). По що мене тут? Я стратив двох добрих кундсманів. Почекаю ще на баран або гусят.

Яків. Тепер наступає вибір князя-жениха (іде до дверий і кличе): Галю, ходиже скоро і вибирай).

СЦЕНА XIII.

Всї.

Галька (приводить Федька, котрий має хустку). Я вже вибрала. Отсе мій жених!

Всї. Федь?!

Іцко. На дір а ґешефт! вже по моїх баран і гусят!

Федь. Мати благослови!

Ксеня. Та якже се так?!...

Яків. Благослови, діточки і нехай жиють здорові. Федь не є сирота, бо приймаю його за свого і даю йому кавалок ґрунту на ґаздівство.

Ксеня. Коли ти брате так желаєш, нехай так буде (благословить).

Федорович і Пахомій (разом). А я тут по що? на що присягав?...

Яків. Ви присягали, щоби бути чесними людьми, а не пяницями. Жениханя нехай ся вам не захочує, бо маєте уже жінку, се є: ваше житє христіянське, тверезе і похвальне. А коли хочете, щоби я вам сказав правду, то я скажу: Ви не любили Гальку, лиш єї майно і з ним ви думали оженитись, щоби було защо пити і розпустувати, і весь добуток до Іцка-свата заносити.

Іцко. Ґешедіґт зойлс ді верден!

Яків. А знайте і те, що де два бють ся, там третий користає.

Іцко. Нї, не так! третий не мішаєсь. (Про себе). Вус зуґст ір ауф дус! і баран не дістав і гуски не з'їв, ще стратив тих двох ґоєс, що найбільше менї давали торгувати! (Голосно). Як я бачу, я тут вже непотрібний. Бувайте здорові, а присилайте до мене по горіфки на весїлє (відходить).

Яків. Напивбись ся горячої смоли.

Пахомій. Пожди, Іцку, маєм з собою рахунок за твою пораду до жениханя. Покажу я тобі, як маєш на другий раз двох з одною женити.

Федорович. Пожди товаришу, оба підем до того шахрая. Зо вар їх лєбе! Покажу я йому, що то значить з вояками шпасувати!

Галька. За се його покарайте, але не забудьте йому і подякувати, що вас привів на добру дорогу і зробив з вас тверезих людий.

Федорович (дивить ся на ню з укоса). Та хиба се уже тобі подякуватиби треба, зо вар їх лєбе.

Пахомій (про себе). І горівки вже менї не бачити і жінки не мати. Чому я не слухав батька Памфилія.

Федь. А прошу вас не забути та прийти на весілє.

Пахомій. Не треба нам уже весіля, досить нам уже нинішнього сватаня, котрого не забудемо. Бувайте здорові. (відходить).

Федорович (дивить ся на Федя). Ех! колиб я був твоім капралем—зо вар їх лебе, рехтс ум. марш! (відходит).

Федь і Галька (сміються). Ха, ха, ха.

Яків. Не смійте ся, діти, з тих людий, а жалуйте, що так легкодушно ішли в пропасть, запродаючись горівці. А тямте собі також, що жида з далека обходити треба, бо він наставляє на нас злобні сіти. Він головою думає, но рук не прикладає. Він не працює як ми; з його чола не ллє ся кровавий піт як з нашого:—а вабить так своєю горівкою до себе, та все майно наше забирає. Горівка то наша пропасть, лиш тверезість може нас вибавити з нужди. Тверезість нас спасе!... Щасливі громади, де тверезість загостила і на віки замешкала!...

Конець.

Заліз

Miss Sue Mun

417 Colfax a

Bing

Miss Helen Theg

Endicott John

Emp. Hlip

Johnson City

N.Y.